

ZBOROVANJA**Mednarodna konferenca o zemljepisnih imenih zgodovinskih jezikovnih manjšin v Italiji**

Trento, Italija, 2.–4. 7. 2025

Južna Tirolska (Trentino-Alto Adige / Südtirol) je ena od dvajsetih dežel, ki sestavljajo Italijo in ena od petih s posebnim statusom oziroma avtonomijo. Deželo sestavljata dve avtonomni pokrajini, Bolzano in Trento. Formalno je glavno mesto Južne Tirolske Trento, a ima Bolzano/Bozen enakovreden položaj. Enakopravnost obeh mest se kaže tudi v dejstvu, da se Deželni svet sestaja izmenoma v enem od obeh mest, odvisno od sedeža aktualnega predsednika. Ključna razlika med obema avtonomnima pokrajinama je med drugim v večinskem jeziku; v Bolzanu nemška govorna skupina zavzema preko 60 % delež, v Trentu pa je velika večina italijansko govorečih. V obeh avtonomnih pokrajinah pa so prisotne druge jezikovne manjšine. Slovenski eksonim za deželo izhaja iz nemške ustreznice in dejstva, da je bilo to ozemlje do konca prve svetovne vojne del avstro-ogrske dežele Tirolske. Mirovna pogodba leta 1919 jo je razdelila med Italijo in Avstrijo.

Navedena dejstva nakazujejo na zapleteno jezikovno strukturo pokrajine, zato ne preseneča dejstvo, da je bil Trento izbran za lokacijo prve mednarodne konference o zemljepisnih imenih zgodovinskih jezikovnih manjšin v Italiji. Dogodek je bil organiziran na sedežu Avtonomne dežele Trento (slika 1). Soorganizatorja dogodka sta bila Oddelek za humanistiko in filozofijo Univerze v Trentu ter Avtonomna regija Južna Tirolska. Dogodek so podprle nekatere druge stanovske organizacije, kot so Zemljepisno-jezikovni oddelek za romanske in grški jezik UNGEGN-a, Skupna komisija za imenoslovje pri Mednarodni kartografski organizaciji in Mednarodni geografski zvezi ter nekatera italijanska združenja.

Cilj konference je bil spodbuditi znanstveni razmislek o statusu zemljepisnih imen zgodovinskih jezikovnih manjšin v Italiji, in sicer v luči Zakona št. 482 z dne 15. decembra 1999 ter Predsedniškega odloka št. 345 z dne 2. maja 2001. 6. člen italijanske ustave namreč pravi, da »Republika štiti z ustreznimi

MATJAŽ GERŠIČ

Slika 1: Posvet je bil organiziran na sedežu Avtonomne dežele Trento.

ARHIV ORGANIZATORJA

Slika 2: Matjaž Geršič je sodeloval na eni od okroglih miz.

MATIJA GERŠIČ

Slika 3: Dvojezični (italijanski in cimbrijski) krajevni napisi v Luserni.

zakoni jezikovne manjšine«. Pred letom 1999 je to prišlo do izraza predvsem v nekaterih deželah s posebnim statutom (Dolina Aoste, Južna Tirolska, Furlanija - Julijska krajina), z že omenjenim zakonom št. 482 z dne 15. decembra 1999, ki govori o »Pravilih za zaščito zgodovinskih jezikovnih manjšin«, pa so bile dokončno priznane vse manjšine v Italiji. 2. člen izrecno našteva »albanske, katalonske, germanske, grške, slovenske in hrvaške prebivalce ter tiste, ki govorijo francosko, frankoprovansalsko, furlansko, ladinsko, okcitsansko in sardinsko«. Skupaj torej 12 jezikovnih manjšin. Po podatkih italijanskega Ministrstva za notranje zadeve približno 5 % prebivalstva Italije ne šteje italijanščine za materni jezik. Po zakonu št. 38 iz leta 2001 te osebe niso opredeljene kot na primer Slovenci, temveč praviloma kot »slovensko govoreči italijanski državljani«.

Srečanje je bilo razdeljeno na dva delovna sklopa in dve okrogli mizi, njegov namen pa je bil osvetliti temo večjezičnosti z geografskega vidika, ob nujnih interdisciplinarnih prispevkih jezikoslovne, antropološke in pravne narave.

Srečanje se je začelo z uvodnima predavanjema o standardizaciji zemljepisnih imen ter o pravnih vidikih večjezičnosti v Italiji. Sledil je sklop krajših predavanj o večjezičnih zemljepisnih imenih v južni Italiji temu pa okrogla miza o pogledih na večjezičnost »od zunaj«. Strokovnjaki z različnih univerz in raziskovalnih inštitutov smo predstavili svoje poglede in izkušnje glede naslovne teme – med drugim je bil predstavljen postopek standardizacije italijanskih zemljepisnih imen v Sloveniji. Drugi dan je bil osredinjen na vprašanja večjezičnosti v severni Italiji. Sklopu predavanj je sledila okrogla miza z različnimi deležniki. Med drugimi sta sodelovali tudi Andreja Kalc (Slovenski raziskovalni inštitut iz Trsta) in Laura Sgubin (Centralni urad za slovenski jezik iz Trsta), ki sta spregovorili o aktivnostih na področju standardizacije slovenskih zemljepisnih imen v Italiji.

Tretji dan dogodka je bil namenjen ekskurziji v gorsko vas Luserna (cimbrijsko *Lusérn*, nemško *Lusern*) (slika 3). Luserna, od Trenta oddaljen dobrih 40 km, je središče cimbrijskega jezika in kulture. Po popisu iz leta 2021 se je slabih 70 % prebivalcev opredelilo govorce cimbrijskega jezika kot materne jezika. Cimbrijski jezik je germanski jezik (po mnenju nekaterih narečje nemščine) in se rahlo razlikuje od cimbrijskega jezika, ki ga govorijo drugod v Italiji. Luserna je bila naseljena okrog leta 1400 s strani bavarskih naseljencev iz bližnjega Lavarona. Proti koncu 19. stoletja je Luserna postala znana po tradiciji klekljanja čipk, zahvaljujoč avstro-ogrski upravi pa so tam delovale tako nemške kot italijanske šole. Med vzponom fašizma je bila raba cimbrijskega jezika prepovedana, kar je med domačini sprožilo upor. Jezikovna skupnost je ustrezne pravice dobila šele leta 2008.

Matjaž Geršič

32. mednarodna kartografska konferenca

Vancouver, Kanada, 17.–22. 8. 2025

32. mednarodna kartografska konferenca z naslovom »Kartiranje prihodnosti: inovacije, vključevanje in trajnostnost« (32nd *International Cartographic Conference: Mapping the Future: Innovation, Inclusion, and Sustainability*) in dan prej pripadajoče delavnice so bile organizirane v Vancouvru v Kanadi med 17. in 22. avgustom 2025. Tokrat je dogodek gostil Kanadski inštitut za geomatiko (*Canadian Institute of Geomatics*).

Na dogodku, ki je trajal šest dni, so se zvrstile številne delavnice, vabljeni plenarna predavanja, poslovni in organizacijski sestanki, strokovni ogledi, predstavitve udeležencev, razstava kartografskih del ter več družabnih dogodkov in tekmovanj za najbolj uspešne in privlačne kartografske izdelke. Z vsebinskega vidika je bil dogodek izjemno pester, saj je udeležencem ponudil precej novosti na področju kartografije in sorodnih ved, med drugim lahko izpostavimo načela oblikovanja v kartografiji, pomen zemljepisnih imen, uporabo umetne inteligence in geografskih informacijskih sistemov, aplikativnost pri poučevanju, raziskovanju, prostorskem načrtovanju, naravnih nesrečah ter skrb za vključevanje ranljivih skupin.

ROK CIGLIČ

Slika 1: Konferenca je bila organizirana v prostorih kongresnega središča Canada Place v središču Vancouvra.

ARHIV GIAN ZRC SAZU

Slika 2: Rok Ciglič in Matjaž Geršič ob pozdravnem panoju konference.

MATJAŽ GERŠIČ

Slika 3: Slovenski prispevki na razstavi otroških kartografskih risb.

Skupno je bilo oddanih 514 predstavitev (povzetkov) ter 86 člankov, ki bodo ob pozitivni recenziji objavljeni v izbranih kartografskih publikacijah. Udeleženci so prispeli z vseh celin, med najbolj zastopanimi državami pa so bile Kanada, ZDA, Kitajska, Švica, Avstrija, Nemčija in Poljska.

Podeljenih je bilo več nagrad, med drugim dve častni članstvi, priznanja za izjemno delo v okviru Mednarodne kartografske zveze, nagrade kartografske razstave in otroške razstave risb, štipendije ter nagrade orientacijskega tekmovanja. Naj omenimo, da je v okviru otroške razstave v starostni kategoriji od šest do osem let tretje mesto osvojila slovenska predstavnica Doroteja Vegi.

Na dogodku je bilo tudi kar nekaj predstavnikov slovenskih ustanov, med drugim z ZRC SAZU, Univerze v Ljubljani in Geodetskega inštituta Slovenije. Dušan Petrovič in Matjaž Geršič sta bila tudi člana znanstvenega odbora.

Slovenske geografe sva na dogodku aktivno zastopala spodaj podpisana. Matjaž Geršič je v soavtorstvu s Primožem Gašperičem predstavil Vlogo in pomen geografskih imen na Florjančičevem zemljevidu Kranjske iz 1744 (*The Role and Meaning of Geographical Names on Florjančič's Map of Carniola from 1744*), Rok Ciglič pa v soavtorstvu z Lenartom Štautom in Blažem Komacem prispevek Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji (*The Geographical Atlas of Natural Disasters in Slovenia*) ter v soavtorstvu z Lenartom Štautom, Anžetom Glušičem in Luko Čehovinom Zajcem prispevek Izzivi globokega učenja pri prepoznavanju kulturnih teras in njihovega kartiranja (*Challenges of Deep Learning Recognition of Cultivated Terraces and Their Mapping: The Case of Slovenia*).

Rok Ciglič, Matjaž Geršič

Regionalna geomorfološka konferenca

Temišvar, Romunija, 16.–18. 9. 2025

Sredi septembra 2025 je v Temišvaru (slika 1) v Romuniji potekala regionalna konferenca Mednarodne geomorfološke zveze (IAG). Konferenco so naslovili *Geomorphology for Society: Challenges and Opportunities* (Geomorfologija za družbo: izzivi in priložnosti). S tem so želeli poudariti vlogo geomorfologije pri razumevanju sodobnih globalnih izzivov – podnebnih sprememb in vpliva človeka na okolje – ter potrebo po učinkovitem posredovanju znanstvenih spoznanj javnosti. Organizacijo je prevzelo Romunsko združenje geomorfolgov ob podpori IAG, gostila pa jo je Zahodna univerza v Temišvaru (*Universitatea de Vest din Timișoara*; slika 2). Konference se je udeležilo 249 geomorfolgov iz 33 držav, ki so lahko izbirali med 20 tematskimi sklopi. Prisluhnili so lahko štirim plenarnim predavanjem ter 135 predstavitev referatov in 97 predstavitev plakatov. Organizirane so bile tudi dve večdnevni predkonferenčni ekskurziji in ena večdnevna pokonferenčna ekskurzija. Kot je v navadi za tovrstne konference, je bil za mlade geomorfologe pred konferenco organiziran štiridnevni »intenzivni tečaj« z naslovom *Geomorphic Services for Environmental Change Understanding: From Field Surveying to Dynamic and Systemic Risks Evaluation* (Geomorfološke storitve za razumevanje okoljskih sprememb: od terenskega raziskovanja do dinamične in sistematične ocene ogroženosti), s poudarkom na metodah terenskega raziskovanja za oceno vpliva podnebnih sprememb na občutljiva gorska okolja.

Konferenca je zajela široko paleto geomorfoloških tem, s poudarkom na geomorfnih nevarnostih in učinkih ekstremnih naravnih procesov, raziskavah obalnih območij, periglacialnih in glacialnih procesih, degradaciji zemljišč, pobočnih procesih, preučevanju rečnih sistemov, sedimentni poveztivosti ter geodiverziteti. Plenarna predavanja so obravnavala trajnost občutljivih ekosistemov rečnih delt, jarkovno erozijo v urbanih okoljih, periglacialni razvoj reliefa romunskih Karpatov ter promoviranje svetovne geomorfološke dediščine.

Na konferenci smo bili tudi štirje udeleženci iz Slovenije, vsi z ZRC SAZU Geografskega inštituta Antona Melika. Špela Čonč je imela v tematskem sklopu o kraški geomorfologiji predstavitev z naslovom *Dolines as fire refuges: example of Kras Plateau and wildfire event 2022, Slovenia*, Mateja Breg Valjavec je imela v tematskem sklopu o virtualnih geomorfoloških ekskurzijah predstavitev z naslovom *A digital*

MATIJA ZORN

Slika 1: V centru Temišvara, mesta v Banatu, ki je v Romuniji četrta po velikosti in šteje približno toliko prebivalcev kot Ljubljana.

MATIJA ZORN

Slika 2: Konferenca je potekala v prostorih Zahodne univerze v Temišvaru.

MATIJA ZORN

Slika 3: Kratersko jezero Sfânta Ana. Ognjenik je bil aktiven pred približno 30.000–35.000 leti.

MATIJA ZORN

Slika 4: Bazaltni stebri v geološkem parku Rocoşul de Jos. Območje je bilo ognjeniško aktivno pred približno 1,2 milijona let.

MATIJA ZORN

Slika 5: Erozijsko žarišče Râpa Roșie je nastalo v rečnih sedimentih in se razprostira na približno 25 ha.

odyssey: exploring glaciokarst and endangered flora in the Dinaric Karst via virtual reality, Jure Tičar je imela v tematskem sklopu o permafrostu in periglacialnih procesih predstavitev plakata z naslovom *Slope destabilization and sediment movement in Snežna Cave (Slovenia): impact of extreme weather events*, podpisani pa sem bil soavtor predavanja v tematskem sklopu o erozijskih žariščih z naslovom *An integrated expert-based methodological framework to map badlands in different morpho-climatic contexts: preliminary results*. Vsi smo se udeležili tudi predkonferenčne ekskurzije v južno Transilvanijo, ki je potekala med 12. in 15. septembrom 2025. V okviru ekskurzije smo najprej obiskali gorovje Făgăraș v južnih Karpatih, v katerega smo se povzpeli po gorski cesti Transfăgărașan, ki je bila preko Južnih Karpatov zgrajena v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Žal nam slabo vreme ni omogočalo, da bi bolje spoznali relief na pretežno metamorfnih kamninah in poledenitev tega dela Karpatov oziroma zgolj uživali v gorskih razgledih. Ekskurzijo smo nadaljevali v Narodnem parku Piatra Craiului v najbolj vzhodnem delu Južnih Karpatov, ki ga krasi izrazit apnenčast greben. Sledilo je spoznavanje nekdanje ognjeniške aktivnosti v Vzhodnih Karpatih; najmlajša ognjeniška aktivnost je bila v zgornjem pleistocenu. Med drugim smo obiskali kratersko jezero Sfânta Ana velikosti 0,2 km² (slika 3), krater Mohoș z razvitim šotnim barjem in ugasli ognjenik Racoș (slika 4). Ob vrnitvi v Transilvansko kotlino smo se spoznali z globokimi holocenskimi zemeljskimi plazovi. Obiskali smo tudi srednjeveško mesto Sighișoara, ki je del Unescove svetovne dediščine, ter slana jezera pri Ocna Sibiului, kjer rudarjenje soli poteka vse od prazgodovine. Romunija ima bogate zaloge soli, ki so ocenjene na 4390 milijonov ton in se razprostirajo na območju večjem kot Slovenija. Ekskurzijo smo končali na obsežnem erozijskem žarišču Râpa Roșie (slika 5).

Matija Zorn

Človek v družbenem in naravnem okolju v zgodovinski perspektivi

Brežice, 1.–2. 10. 2025

V začetku oktobra 2025 sta po naključju dve slovenski stanovski združenji imeli svoje osrednje zborovanje v istem delu Slovenije. Zgodovinarji so 1. in 2. oktobra v Brežicah organizirali 41. zborovanje slovenskih zgodovinarjev, nedaleč stran na Gradu Podsreda pa smo geografi imeli 3. in 4. oktobra 24. zborovanje slovenskih geografov (glej naslednje poročilo). To poročilo se bo posvetilo prvemu.

Zborovanje zgodovinarjev je potekalo v Posavskem muzeju Brežice (sliki 1 in 3) in je imelo naslov »Človek v družbenem in naravnem okolju v zgodovinski perspektivi«, naslov, ki je nagovarjal tudi geografe. Zborovanje je organizirala Zveza zgodovinskih društev Slovenije v sodelovanju s Posavskim muzejem Brežice, Oddelkom za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Znanstveno-raziskovalnim središčem Koper in Inštitutom za novejšo zgodovino. Na zborovanju je bilo predstavljenih 42 referatov, ki so bili razdeljeni v 10 tematskih sekcij, med njimi so bila tudi tri vabljenja predavanja. Organizirana je bila tudi okrogla miza z naslovom »Valorizacija dokumentarnega gradiva ter kriteriji, po katerih arhivi določajo, kaj je arhivsko gradivo«. Ker so bili referati snemani, bodo javno dostopni, izbrani pa bodo objavljeni v reviji Zgodovinski časopis, predvidoma prihodnje leto. Povzetki predstavitev so dostopni na spletnem naslovu: <https://zzds.si/post-2025-09-30.html>.

Ker je bila naslovna tema zborovanja zelo interdisciplinarna, smo se nanjo odzvali na ZRC SAZU Geografskem inštitutu Antona Melika, saj z zgodovinarji že vrsto let sodelujemo pri raziskovalnih projektih. Tako smo bili povabljeni, da sodelujejo v tematski sekciji z naslovom »Infrastruktura v Alpah: od zamišljanja do izvedbe« (slika 4). Podpisani sem skupaj s Petrom Mikšo (Oddelke za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani) predstavil referat z naslovom »Projekti visokogorskih turističnih središč v slovenskih Alpah po drugi svetovni vojni«, o izvedenih in neizvedenih naložbah v visokogorska turistična središča, katerih ideje vzniknejo v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Skupaj z Oddelkom za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani pa smo organizirali tematsko

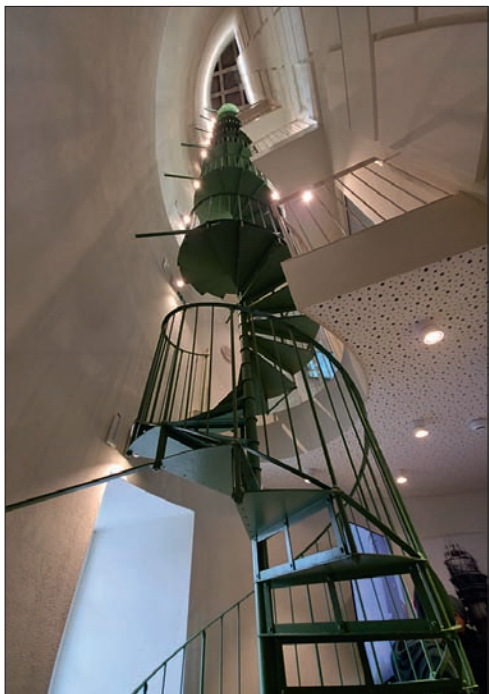

MATIJA ZORN

Slika 1: Zborovanje je potekalo na brežiškem gradu, kjer domuje Posavski muzej Brežice.

MATIJA ZORN

ROBERT VURUŠIČ

Slika 2: Posebna znamenitost Brežice je vodni stolp, ki je bil zgrajen leta 1914. Visok je 46 m in daje posebno veduto mestu. Popolnoma je bil obnovljen leta 2022, ko je v njem dobil prostore muzej vodne infrastrukture kot del Posavskega muzeja Brežice, služi pa tudi kot razglednik.

ROBERT VURUŠIČ

Slika 3: Baročna Viteška dvorana na brežiškem gradu.

ROBERT VURUŠIČ

Slika 4: V diskusiji v okviru tematske sekcije z naslovom »Infrastruktura v Alpah: od zamišljanja do izvedbe« smo sodelovali (od desne): Peter Mikša, Sara Šifrar Krajnik (Inštitut za novejšo zgodovino) in podpisani.

TONJA JERKIČ

Slika 5: Jure Tičar je predstavil Kataster jam Jamarske zveze Slovenije kot neizkoriščen zgodovinski vir.

sekcijo z naslovom »Kraške jame in njihov zgodovinski pomen«, saj smo imeli med letoma 2022 in 2024 z omenjenim oddelkom potekajoči ciljni raziskovalni projekt z naslovom »Dopolnitev evidence prikritih vojnih grobišč in Registra vojnih grobišč s podatki o prikritih vojnih grobiščih v podzemnih jamah« (V6-2281). Jure Tičar je v okviru sekcije predstavil dva referata »Kataster jam kot vir zgodovinskih informacij« in »Terensko preučevanje potencialnih (po)vojnih grobišč v kraških jamah«. V prvem je izpostavil Kataster jam Jamarske zveze Slovenije kot neizkoriščen zgodovinski vir (slika 5), saj zapisniki jamarjev med drugim zajemajo podatke o grobiščih, zatočiščih v času vojn, pridobivanju surovin, vojaški, turistični, verski in kulturni rabi jam ter ustnem izročilu. V drugem prispevku pa je predstavil konkretno terensko delo v okviru omejenega projekta, tj. potek pregleda izbranih jam, ki so bila predhodno evidentirane kot potencialna grobišča. Med številnimi okoljskozgodovinskimi temami, ki so bile predstavljane na zborovanju, je bila za geografe med bolj zanimivimi sekcija z naslovom »Zgodovina poplav na Slovenskem od 19. stoletja do danes«. Naslednje zborovanje slovenskih zgodovinarjev bo čez dve leti.

Matija Zorn

24. zborovanje slovenskih geografov

Grad Podsreda, 3.–4. 10. 2025

Zborovanja slovenskih geografov so tradicionalno namenjena predstavitvi geografskih raziskav, povezanih z območjem, kjer dogodek poteka. Na teh dogodkih se slovenski geografi zbirajo že od leta 1952, ko je prvi kongres slovenskih geografov potekal v Kamniku. Tokratnega dogodka, ki sta ga organizirala Zveza geografov Slovenije in Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ob pomoči Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj kot soorganizatorja ter lokalnih partnerjev Kozjanskega regijskega parka in Fakultete za turizem Univerze v Mariboru, se je udeležilo skoraj 150 udeležencev.

V središču 24. zborovanja je bilo območje Kozjanskega in širšega Obsotelja. Ne prvič, saj je bilo 9. zborovanje leta 1973 v Rogaški Slatini. Osrednja tema tokratnega srečanja je bila »Kozjansko – izzivi trajnostnega razvoja in obmejnosti«.

Dvodnevno zborovanje je bilo razdeljeno na več sklopov, strokovnih predstavitev, okroglo mizo in ekskurzijo s terenskimi predstavitvami. Uvodnim pozdravom (slika 1) sta sledili plenarni predavanji Helene Rožman in Jerneja Zupančiča o lokalni identiteti in mejnosti pokrajine. Dopoldanski del se je zaključil z okroglo mizo o razvojnih izzivih Kozjanskega. Na njej so lokalni deležniki in predstavniki ministrstva razpravljali o prednostih, slabostih, priložnostih in nevarnostih, s katerimi se sooča regija.

Popoldanski del se je začel s sklopom, posvečenim šolski geografiji, kjer so predavatelji poleg regionalnih tem predstavili tudi popolnoma prenovljene učne načrte. V nadaljevanju je dogajanje potekalo v dveh vzporednih sekcijah. Prva je bila namenjena predstavitvi raziskav, ki niso bile vezane na Kozjansko (slika 2), druga predstavitvi dobrih praks v šolski geografiji. Bogat nabor raznolikih tem so popestrile tudi štiri študentske predstavitve. Odmoru sta sledili še dve vzporedni sekciji. V prvi so bile v ospredju naravnogeografske, v drugi pa družbenogeografske teme, kot so na primer problematika potresa leta 1974, vidiki lokalnega podnebja, vodna bilanca Posotelja, problemska območja, razvojna prizadevanja, vloga žensk pri razvoju regije, posledice ukinjanja volišč in razvoj turizma.

Dogajanje se je iz Gradu Podsreda preselilo v gostišče Kozjanski dvor v Kozjem, kjer je potekala večerja in podelitev priznanj Zveze geografov Slovenije. S priznanji smo se zahvalili 22 geografov za njihovo požrtvovalno delo na društveni ravni in v stroki (slika 3). Najuglednejši priznanji sta prejela Matej Gabrovec (Melikovo priznanje) in Stanko Pelc (Ilešičevo priznanje). Častni član pa je postal sarajevski kolega Ranko Mirić.

Delo se je nadaljevalo na sobotni ekskurziji s terenskimi predstavitvami z najrazličnejšimi geografskimi tematikami tako s področja družbene kot fizične in regionalne geografije. Spet so se udeleženci zbrali na Gradu Podsreda, kjer so spoznali interaktivno spletno aplikacijo za ogled Kozjanskega parka ter

LENA KROPIVŠEK

Slika 1: Zborovanje je uradno odprl predsednik Zveze geografov Slovenije Aleš Smrekar.

LENA KROPIVŠEK

Slika 2: Predstavitev posterjev je potekala v grajski galeriji in na grajskem podstrešju.

TIM GREGORIČ

Slika 3: Nagrajenci Zveze geografov Slovenije.

BOŠTJAN ROČELJ

Slika 4: Drugi dan zborovanja je bila v okviru terenskih predstavitev postavljena tablica Visoke vode na kamnitem mostu v Podsredi. Akcijo nameščanja oznak visokih voda organizira Komisija za hidrogeografijo pri Zvezi geografov Slovenije v sodelovanju z Ministrstvom za naravne vire in prostor.

se seznani s problematiko turizma na Kozjanskem. Pot je udeležence vodila naprej na razgledišče Vetrnik, kjer sta bili predstavitvi o podnebnih spremembah in prsteh na Kozjanskem. Pri kamnitem mostu v Podsredi so se seznani s hidrogeografskimi značilnostmi Kozjanskega, temu je sledila postavitve oznake »Gladina vode za obeležje visokih voda«, ki jo je organizirala Komisija za hidrogeografijo pri ZGS ob pomoči lokalne skupnosti (slika 4). Sledil je obisk sadovnjaka Kozjanskega parka, kjer so udeleženci spoznali vlogo in pomen parka v lokalnem okolju. Ekskurzija se je zaključila v Kozjem, kjer si je del udeležencev v muzejski učilnici ogledal predstavo »Huda učiteljica«, del pa je odšel na voden ogled po naselju.

Organizatorji zborovanja so želeli oblikovati dogodek, ki bo omogočil medsebojno izmenjavo znanja med geografskimi raziskovalci, učitelji in študenti ter dodatno okrepil dialog med raziskovalno in pedagoško geografijo. Glede na odziv udeležencev jim je to tudi uspelo.

Geografskemu preučevanju Kozjanskega je posvečena tudi posebna monografija, ki predstavlja naj-novejše geografske raziskave pokrajine med Savinjo in Sotlo.

Na 25. zborovanju slovenskih geografov v Ilirski Bistrici, ki ga bosta poleg Zveze geografov Slovenije organizirala Oddelek za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem in Občina Ilirska Bistrica leta 2029, bodo udeleženci predstavljali prispevke iz okoliške pokrajine.

Boštjan Rogelj, Aleš Smrekar

Znanstvena konferenca Ustvarjanje podeželske pokrajine: sredozemska snovna in nesnovna dediščina

Ravello, Italija, 11. 10. 2025

V Ravello v Italiji se je 11. 10. 2025 odvila enodnevna konferenca z naslovom »Ustvarjanje podeželske pokrajine: sredozemska snovna in nesnovna dediščina« (*The Construction of the Rural Landscape: Mediterranean Tangible and Intangible Heritages*), na kateri so raziskovalci predstavili različne študije s področja arhitekture, krajinske arhitekture, geografije in sorodnih ved. Dogodek sta organizirala Oddelek za arhitekturo Univerze Federico II v Neaplju (*Department of Architecture at the Federico II University of Naples*) in Univerzitetni center za kulturno dediščino v Ravello (*University Centre for Cultural Heritage in Ravello*). Predavatelji so večinoma prišli iz Italije, nekaj udeležencev je bilo tudi iz Španije in Slovenije, svoja dela pa so predstavili tudi študentje iz Poljske, Romunije in drugih držav, ki so zaključevali več-dnevno izobraževanje pri projektu znotraj programa Erasmus BIP (*Blended Intensive Programme*).

ROK CIGLIČ

Slika: Kulturne terase dajejo Ravello in okoliškim naseljem izjemen pokrajinski pečat.

Na konferenci izpostavljene tematike so bile: grajena infrastruktura na podeželju, infrastruktura in prostor, varovanje kulturne dediščine in podeželskih pokrajin ter podeželske pokrajine in podnebne spremembe. Večina predavanj je obravnavala snovno kulturno dediščino v pokrajini, predvsem suhe zidove, terase in stavbe. Predavanja so potekala v angleščini ali italijanščini z angleškimi projekcijami.

Na dogodku sva sodelovala spodaj podpisana, ki sva v soavtorstvu z Anžetom Glušičem, Luko Čehovinom Zajcem ter Dragom Perkom predstavila prispevek »Kulturne terase in njihovo kartiranje v sredozemskem delu Slovenije« (*Cultivated Terraces and Their Mapping in the Mediterranean Part of Slovenia*).

Ob dogodku je izšla tudi tiskana publikacija z izvirnim naslovom *La costruzione del paesaggio rurale: patrimoni materiali e immateriali mediterranei/The Construction of the Rural Landscape: Mediterranean Tangible and Intangible Heritages*, kjer so na voljo prispevki v italijanščini in angleščini, ter spletna različica v angleškem jeziku, ki pa v času pisanja poročila še ni bila dosegljiva.

Umestitev dogodka v Ravello ni bila naključna, saj je okolica preprejena z bogato kulturno dediščino, med katero vsekakor izstopajo kulturne terase. Območje italijanskega polotoka Sorrento, vključno z obalo, je namreč zelo hribovito, zato so se v preteklosti morali za vzpostavitev kmetovanja in bivanja reliefu močno prilagoditi z gradnjo teras. Poleg teras pokrajino krasijo tudi stare vile in vrtovi, od koder se razteza pogled na morje. V eni izmed teh vil, vili Rufolo, so se odvila tudi vsa predavanja in razstava plakatov konference.

Rok Ciglič, Lenart Štaut

Slovenski regionalni dnevi 2025: Celostno načrtovanje za prihodnost regij

Kope, 22.–23. 10. 2025

Slovenski regionalni dnevi so letos potekali 22. in 23. oktobra na Kopah, v Grmovškovem domu. Organizatorji dogodka so bili Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti – Geografski inštitut Antona Melika, Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, Ministrstvo za naravne

Slika: Letošnji dogodek je potekal v Koroški regiji.

vire in prostor, Slovenski regionalno razvojni sklad ter Združenje regionalnih razvojnih agencij. Na dvo-dnevnem dogodku, ki se ga je udeležilo kar 250 udeležencev, je bila osrednja tema celostno načrtovanje za prihodnost regij. Dogodek je združil številne predstavnike regionalnih razvojnih agencij, občin, mini-strstev in strokovnjake s področja regionalnega razvoja. Oba dneva smo lahko prisluhnili izredno zanimivim in bogatim temam. Prvi sklop je obravnaval novo finančno perspektivo, ki glede na napove-di pomeni pomemben zasuk glede na dosedanje prakso. Predlogi, kot je združevanje kohezijske in kmetijske politike, postavljajo države članice Evropske unije pred velike izzive, ki pa se bodo kristalizirali tekom pogajanj v obdobju do začetka novega programskega obdobja. Bistveno je, da preidemo iz načrtovanja za črpanje k načrtovanju za razvoj, da presežemo preživeti razvojni model, temelječ na poceni delovni sili in preidemo na inovacijsko podprto rast. Pri tem morajo razvojne politike ob zagotavljanju ekono-mije obsega upoštevati tudi regionalno raven in odgovoriti zlasti na potrebe ljudi. To je ena od bistvenih nalog Strategije regionalnega razvoja Slovenije za obdobje 2026–2050, ki bo začrtala smer razvoja slo-venskih regij v prihodnjih desetletjih. Smo namreč v času številnih globalnih sprememb in megatrendov, kot so metropolitinizacija, demografske in podnebne spremembe, digitalizacija. Tudi zaradi njih se v zad-njih letih regionalne razlike ponovno povečujejo in čas je za preobrat v smeri policentričnega, prostorsko uravnoteženega razvoja, ki temelji na krepitvi regijskih središč. Za to so potrebni novi pristopi in novi načini upravljanja; regionalno raven je treba okrepiti, jasneje opredeliti pristojnosti in način odločanja na regionalni ravni, medsebojno uskladiti in povezati dokumente na regionalni ravni (regionalni razvojni programi, regionalni prostorski plani, regionalne celostne prometne strategije in akcijski načrti za prila-gajanje na podnebne spremembe), večji poudarek pa je treba dati tudi ukrepom na regionalni ravni, pri čemer morajo biti v ospredju delovna mesta na ravni regij in inovacijsko podprta rast. Na regionalni ravni se namreč nacionalne strategije preoblikujejo v oprijemljive izboljšave za življenje ljudi. Le tako bomo tudi dejansko uresničili geslo letošnjih slovenskih regionalnih dnevov: Močne regije za močno Slovenijo.

Janez Nared, Katarina Polajnar Horvat

Konferenca ob izteku mednarodnega leta ohranjanja ledenikov

Forté di Bard, Italija, 11. 12. 2025

Leto 2025 je Organizacija združenih narodov razglasila za mednarodno leto ohranjanja ledenikov (resolucija ZN A/RES/77/158, 14. 12. 2022), da bi poudarila njihov pomen (predvsem pri uravnavan-ju globalnih podnebnih in hidroloških razmer ter zagotavljanju pitne vode), ter da bi tisti, na katere imajo procesi v kriosferi neposreden vpliv, dobili potrebno pomoč. Samo v Evropi smo namreč od leta 1976 izgubili prek 850 km³ ledu. Posledično so se po svetu zvrstili številni dogodki, ki so ozaveščali o posledicah izginjanja ledenikov, na primer o manjši razpoložljivosti pitne vode, vode za kmetijstvo in energetiko, manjši zmožnosti uravnavanja suš ob izostanku poletnih padavin, spremembah vodnega režima in posle-dičnih spremembah habitatov za rastline in živali, spreminjanju turistično privlačne pokrajine, večanju nevarnosti ledeniških plazov ter poplavne nevarnosti zaradi mnogo več ledeniških jezer. Številni dogodki so potekali tudi v Italiji, ki je v začetku leta 2025 prevzela dvoletno predsedovanje Alpski konvenciji. Med svoja prednostna področja, kjer so potrebni ukrepi, so uvrstili tudi podnebne spremembe ter posle-dice za ledenike in ostalo kriosfero. Ob izteku mednarodnega leta ohranjanja ledenikov so v dolini Aosta organizirali konferenco (slika 1) z naslovom *Glaciers, Permafrost, Snow and Water* (Ledeniki, perma-frost, sneg in voda), na kateri se je v dopoldanskem delu zvrstilo šest vabljenih predavanj, v popoldanskem delu pa so predstavili nekaj poročil, povezanih s tematiko. Predavanja, ki so bila osredotočena na Alpe, so bila posvečena permafrostu, snežni odeji, snežnim plazovom, ledenikom, okoljskim podatkom, ki jih hranijo ledeniki, biotski raznovrstnosti ter kaj na teh področjih dela Alpska konvencija. Predstavljen je bil tudi osnutek 11. Poročila o stanju Alp, ki ga pripravlja italijansko predsedovanje Alpski konven-ciji in je posvečeno alpskim ledenikom.

Matija Zorn

MATIJA ZORN

Slika 1: Konferenca je potekala na utrdbi Forte di Bard v dolini Aosta. Vzpetina, na kateri je utrdba, ima strateški pomen vse od rimskih časov, saj se nahaja ob zožitvi doline. Trdnjava je na njej najmanj od 12. stoletja, današnji izgled pa je dobila v tridesetih letih 19. stoletja. Pomembno vlogo je odigrala v času Napoleonovih osvajanj.

MATIJA ZORN

Slika 2: Vinogradniške terase s kamnito škarko na strmih pobočjih spodnjega dela doline Aosta pri naselju Pont Saint Martin.